

จุดแดง : สัญลักษณ์ในมิติทางวัฒนธรรม

Red Dot: The Signifier in Cultural Dimension

กิติศักดิ์ เยาวนานนท์

Kitisak Yaowananon

บทคัดย่อ

สัญลักษณ์เป็นการสื่อสารทางวัฒนธรรมที่มีอนุภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งทำให้คนในสังคม มีความเข้าใจร่วมกัน และในขณะเดียวกันก็เป็นส่วนสะท้อนอัตลักษณ์ของตน ซึ่งทำให้สังคมทางวัฒนธรรมมีความแตกต่างกัน

“จุดแดง” ในแต่ละสังคม และวัฒนธรรม สื่อสารความหมายมากกว่ารูปร่างวงกลมธรรมดา รูปร่างหนึ่ง หากจุดแดงถูกใส่ความหมายโดยวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ทำให้ “จุดแดง” มีความหมายแตกต่างกันไป ทั้งที่ยังมีรูปร่างที่คล้ายคลึงกัน และที่สำคัญ จุดแดงยังสามารถบ่งบอกถึง ความเชื่อ ปรัชญา ความคิด และการยอมรับของคนในแต่ละสังคม วัฒนธรรมได้

ดังนั้น สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม อาจเป็นเครื่องมือที่จะเหนี่ยวนำคนในสังคม ให้เชื่อและเห็นเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมถูกสร้างขึ้นด้วยดุลยภาพของรูปและความเชื่อ ซึ่งสื่อสาร และแฝงความหมายจากองค์ประกอบของ ตัวตน(Individual) สัจจะ(Truth) มโนภาพ(Imagination) ดุลยภาพ(Balance) ของวัฒนธรรมในสังคมนั้นได้อย่างน่าสนใจ

Abstract

Symbol is one among the most powerful cultural communication methods which can make the unity happened among the people in the society. Additionally, it can simultaneously reflect the uniqueness of that society and also can differentiate any individual society's culture from others.

The meaning of the “Red Dot” in any individual society is supplementary than the representation of the conventional round shape. Additionally, even though many “Red Dots” are represented in the same shape, the connotations of them which defined by any individual society's culture are different. Importantly, the “Red Dot” can also be used to represent beliefs, philosophies, thoughts, and norms of those societies or cultures.

Therefore, the “Red Dot” or the cultural symbolism may be exploited as a tool to establish the unity of the beliefs and norms in many societies.

อาจารย์ประจำ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

This phenomenon happens because of the fact that, generally, the cultural symbolism was completely cultivated from the equilibrium of shapes and beliefs, individualism, truths, imaginations, and balance of those societies. Additionally, the “Red Dot” or the cultural symbolism can interestingly communicate the connotations of the representation of the conventional round shape acknowledged among the people in those societies also.

บทนำ

วัฒนธรรม บ่อเกิดของวิถีชีวิต ที่มีความสัมพันธ์กับสังคม สภาพแวดล้อม และการดำรงอยู่ของมนุษย์ การออกแบบสัญลักษณ์เป็นบริบทหนึ่งที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในมิติของการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกและความหมาย ที่กลั่นกรองมาจากคนในสังคมนั้น รูปสัญลักษณ์ทำให้เกิดการสื่อสารเชื่อมโยงความคิด และความเชื่อของคนในแต่ละวัฒนธรรมนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

สัญลักษณ์เป็นมิติหนึ่งทางวัฒนธรรม รูปร่างของสัญลักษณ์เป็นสิ่งที่บ่งบอกหรือสะท้อนแนวคิด ค่านิยม ความเชื่อรวมถึงวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมนั้นๆ ดังนั้นสัญลักษณ์อาจเป็นได้ทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา สัญลักษณ์อาจได้แก่ ภาพ รหัส สัญลักษณ์ เครื่องหมาย ฯลฯ หรืออาจหมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมายแทนของจริง ตัวจริงในบริบทหนึ่งๆ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2545 : 8)

การสื่อสารสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจะถูกขับเคลื่อนไปด้วยปัจจัยหลายประการ แต่คงมิใช่เพียงรูปร่างของสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพียงอย่างเดียวหากแต่ความสำคัญอยู่ที่การออกแบบเชื่อมโยงการสร้างให้ความหมายให้สอดคล้องเพื่อเป็นสิ่งเหนี่ยวนำเอาความหมาย ที่แฝงอยู่ในสังคมนั้นๆ ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกัน ไปสู่กลุ่มคนในสังคม สัญลักษณ์นั้นจึงจะทรงอำนาจภาพทางการสื่อความหมายในวัฒนธรรมได้อย่างแท้จริง

กาญจนา แก้วเทพ กล่าวถึง การแบ่งขั้นตอนการตีความหมายของสัญลักษณ์ไว้ 2 ระดับ คือ

1. ระดับการตีความหมายโดยตรง (Denotation)

เป็นระดับที่เกี่ยวกับความจริงตามธรรมชาติเป็นการอ้างถึงสามัญสำนึกหรือความหมายที่ปรากฏแจ่มแจ้งของสัญลักษณ์ (Sign) และความสัมพันธ์ของสัญลักษณ์กับสิ่งที่กล่าว

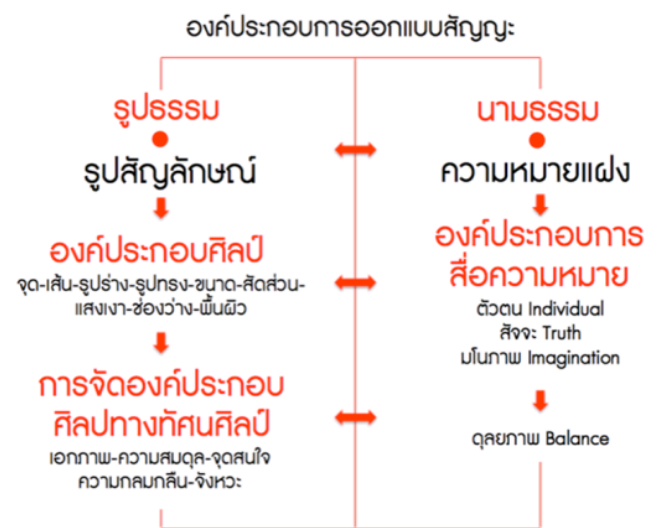
ถึงในความหมายที่ชัดเจนในตัวของสัญลักษณ์อยู่แล้ว เช่น ภาพอาคารใดอาคารหนึ่งก็แสดงว่าเป็นอาคารนั้น

2. ระดับการตีความหมายโดยนัยแฝง (Connotation)

เป็นการตีความหมายในระดับที่มีปัจจัยทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยซึ่ง ไม่ได้เกิดจากตัวของสัญลักษณ์เอง เป็นการอธิบายถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสัญลักษณ์กระทบกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้ใช้และคุณค่าทางวัฒนธรรมของเขา ซึ่งสัญลักษณ์ในขั้นนี้จะทำหน้าที่ 2 ประการคือ ถ่ายทอดความหมายโดยนัยแฝง และถ่ายทอดความหมายในลักษณะมายาคติ (Myths)

(กาญจนา แก้วเทพ. 2544 : 27)

ความสำคัญของการสร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอยู่ที่การออกแบบความหมาย ที่เป็นสัญลักษณ์ระดับโดยนัยแฝงมากกว่าการออกแบบรูปร่างสัญลักษณ์ เพราะถ้าหากปัจจัยทางวัฒนธรรมไม่มีความเกี่ยวข้องกับรูปร่างสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้น ความหมายก็จะไม่เกิด หากสิ่งนั้นไม่มีความหมายสัญลักษณ์ก็จะไร้ค่า ไม่มีความหมายแฝง ไม่สื่อสารก็ไม่ต่างจากรูปวาด รหัส สัญลักษณ์อะไรก็ตามที่คนในสังคมไม่เข้าใจ ดังนั้นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมจึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบเพื่อช่วยให้กลไกของการสร้างสัญลักษณ์สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย

ภาพที่ 1 แสดงแผนผังความคิดของผู้เขียนในการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการออกแบบสัญลักษณ์ จากรูปธรรม = ระดับการตีความหมายโดยตรง (Denotation) เชื่อมโยงกับ นามธรรม = ระดับการตีความหมายโดยนัยแฝง (Connotation)

องค์ประกอบของสัญญะทางวัฒนธรรม

1.ตัวตน (Individual)

ความเชื่อเรื่อง “ตัวตน” แสดงออกถึงแนวคิดความจำเพาะของบุคคล หรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันสร้างลักษณะเฉพาะของวิถีชีวิต จนกลายเป็นวัฒนธรรม ที่แสดงออกถึงความคิด ความเชื่อ จารีต ประเพณี ตามแบบอย่างเฉพาะของคนกลุ่มนั้น ความเป็น “ตัวตน” ลักษณะนี้สร้างให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่สามารถบ่งชี้ หรือระบุถึงได้ ตามแบบอย่างเฉพาะตัว จากแนวความคิด ตัวตน (Individual) ปรากฏหลักการเรื่อง “ความเฉพาะ” หมายถึง ความแตกต่างจากองค์ประกอบต่างๆที่เป็นนามธรรม เช่น ความเชื่อ ธรรมเนียมปฏิบัติ และที่เป็นรูปธรรม เช่น ลักษณะการแต่งกาย สัดส่วนของร่างกาย เป็นต้น “ความเฉพาะ” อาจเกิดจากองค์ประกอบอื่นๆอีกมากมาย เป็นสิ่งที่เราต้องทำความเข้าใจ เรียนรู้ ศึกษา หรือสร้างความเฉพาะให้เกิดขึ้นกับ “ตัวตน” ของเราอย่างแท้จริง “ เธอต้องหาหนทางของเธอเอง หากไม่เช่นนั้น มันก็จะไม่ใช่เส้นทางของเธอ และจะพาเธอไปไม่ถึงไหน ” (พรศักดิ์ อนุรักษ์ชัยรัตน์ (แปล) 2550: 66)

จากคำกล่าวของท่านนิสากาอิตตา มหาราช ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือตื่นรู้สู่แสงสว่าง แสดงให้เห็นถึงเราต้องมีความเพียรพยายามในการ พิสูจน์ ค้นหา “ตัวตน” ด้วยวิธีที่สามารถปรับเป็นวิถีทางของตนเองได้ โดยที่ไม่พึ่งพาวิธีการปฏิบัติใดๆที่ผ่านการพิสูจน์ หรือเคยมีการใช้มาแล้ว

การรู้ “ตัวตน” คือการเรียนรู้และเข้าใจในวิถีทางของตน โดยไม่พึ่งพาวิธีการปฏิบัติใดๆที่เคยใช้มาแล้วนั้น อาจเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาจาก “ความไม่รู้” ถ้ามองลึกเข้าไปความไม่รู้นั้นอาจหมายถึง อิสระภาพ และไม่ยึดติดกับความรู้เดิม พยายามหาวิถีทางใหม่ ดังปรัชญาของเซ็นที่กล่าวว่า “ความไม่รู้คือสิ่งที่ลึกซึ้งที่สุด” แนวคิดที่ทำให้เราแบ่งแยก “ตัวตน” ออกจากประสบการณ์ต่างๆ สร้างอิสระจากแนวความคิดที่มีมาก่อนแล้ว แต่ก็ไม่ลืมพิจารณาสิ่งนั้นว่ามันส่งผลอย่างไรต่อการค้นหา “ตัวตน” ที่แท้จริงของเรา

จะเห็นได้ว่าเป็นการพยายามแสดงออกเพื่อการยอมรับ โดยทำตามความรู้สึกของผู้อื่นและปฏิเสธความรู้สึกที่แท้จริงของเรา เป็นการลืม “ตัวตน” จะมีแค่เพียงประสบการณ์และการยอมรับ แต่ปราศจาก ความรู้สึกของตนเองอย่างรู้ “ตัวตน” และการมองเห็น “จิต” ของตนเอง ได้ยินสิ่งที่ตนเองคิด สัมผัสได้กับความรู้สึกที่แท้จริงของจิตใจของตนซึ่งเป็นแนวทางที่จริงแท้ของตัวเรา

กรณีศึกษาจุดแดงบนตี : ทางเลือกแห่งตัวตนของหญิงชาวอินเดีย

ภาพที่ 2 แสดงภาพของ “จุดแดง” หรือ “บดินตี” สัญลักษณ์ทางประเพณีของชาวอินเดีย

ที่มา:

(<https://ephesians511blog.com/2013/02/23/the-bindi-or-tilak-mark-on-the-forehead-indian-or-hindu/>)

(<http://www.hindustantimes.com/india-news/love-in-trying-times-despite-india-pak-tensions-cross-border-weddings-continue/story-eaUoUj2USzcm4bDldqyizI.html>)

สัญญะ จุดแดง หรือรูปร่างวงกลมสีแดง ที่อยู่บนหน้าผากกึ่งกลางระหว่างหัวคิ้วทั้งสองของสตรีชาวอินเดียนั้น ถือว่าเป็นการสร้างสัญลักษณ์ที่เก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่งบนผืนโลก จุดแดงนี้ถูกเรียกว่า บินดี (Bindi) ใช้กับสตรีชาวอินเดียที่แต่งงานแล้วทุกคนจะต้องแต้มหรือติดจุดนี้ เชื่อกันว่าเป็นสัญลักษณ์มงคลถูกใช้จากรุ่นยายสู่รุ่นแม่ส่งต่อไปจนถึงลูกสาว รุ่นแล้วรุ่นเล่าจากอดีตสู่ปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นเครื่องหมายแทนสัญญะ “ตาที่สามของมหาเทพ” (อุณาโลม) จึงทำให้จุดแดงบดินตีมีความเก่าแก่ร่วมยุคกับศาสนาพราหมณ์อินดูก็ว่าได้

บดินตี มีใช้เพียงจุด หรือรูปร่างวงกลมที่มนุษย์แต้มบนใบหน้าสตรีชาวอินเดียเพื่อความงดงาม หากแต่ในความหมายทางสัญญะของชาวอินเดียนั้น เป็นจุดที่มีความหมายลึกซึ้ง เพราะเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ในการตัดสินใจชะตาชีวิตของหญิงสาวที่จะผลัดวัยมาสู่สถานภาพภรรยา จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นจุดแรก ในชีวิตของสตรีชาวอินเดียที่จะได้กระทำต่อบุรุษ ทั้งๆที่วัฒนธรรมอินเดียมีความเป็น “ปิตาธิปไตย” (สังคมชายเป็นใหญ่) การให้ความหมายในการแต้มเติมจุดแดงบดินตีนี้จึงมีความเข้มข้นเหมือนสีแดงสดของมัน เพราะอาจเป็นเงื่อนไขเดียวที่วัฒนธรรมอินเดียนุญาตให้ผู้หญิงมีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกผู้ชายที่จะเป็นผู้นำชีวิตและให้การเลี้ยงดูตนเองต่อไปในอนาคตในฐานะสามี ซึ่งวัฒนธรรมการเลือกคู่ครองแบบนี้พบน้อยมากในดินแดนเอเชียอาคเนย์

จุดแดงยังแสดงถึงความเป็นสัญลักษณ์แทนเพศสภาพของเทพเจ้า เพราะชาวอินเดียเชื่อว่า จุดแดงบนหน้าเป็นสัญลักษณ์ของพระแม่ปารวตี (Parvati) ที่ต้องมีคุณสมบัติอันดีงาม บริสุทธิ์ และหน้าที่ปกป้องพิทักษ์รักษาสามีและครอบครัวให้อยู่อย่างผาสุก จึงถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของการแต่งงาน ดังนั้นเครื่องหมายนี้จะแต่งแต้มบนหน้าผากของสตรีที่แต่งงานแล้ว จุดแดงบนหน้านี้ใช้นิยมกันในประเทศต่างๆ ของเอเชียใต้ ได้แก่ อินเดีย บังกลาเทศ เนปาล ศรีลังกา และปากีสถาน (สมบัติ พลายน้อย, 2540: 24)

จากข้อความข้างต้น ทำให้เห็นถึงประเด็นสัญลักษณ์จุดแดงกับความเป็นตัวตนในแบบสตรีชาวอินเดีย ที่เป็นทั้งจุดเริ่มต้นของโอกาสในการเลือกเป็นภรรยา และจุดที่เป็นเป้าหมายของแนวทางในการดำเนินชีวิตตามรูปแบบ จารีต ประเพณี ความเชื่อของสังคมอินเดีย(ฮินดู) ดังนั้นตัวตนในแบบฉบับของสตรีชาวอินเดียจึงถูกบีบอัดใส่เข้าหลอมให้อยู่ในสัญลักษณ์จุดแดง หรือ “ปินดี” เพียงจุดเดียวนั่นเอง

ในทัศนคติของผู้เขียนการรู้ “ตัวตน” ตามแนวความคิดของการค้นหาคำตอบจากแนวคิดของความจำเพาะของบุคคล หรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันสร้างลักษณะเฉพาะของวิถีชีวิตนั้น เป็นแนวทางของการสำรวจ ความคิด จิตใจ และพิจารณา มองเห็นตัวตนที่แท้จริง มิติทางวัฒนธรรมที่แสดงออกเรื่องราวของสัญลักษณ์ ตามสิ่งที่เรียกว่า “ตัวตน” ก็ทำให้เห็นถึง การแสดงออกทางสัญลักษณ์ จุดแดงหรือ “ปินดี” จารีตปฏิบัติเฉพาะตัวของสตรีชาวอินเดีย โดยใช้ “ร่างกาย” เป็นส่วนปรากฏของสัญลักษณ์ แต่ภายใน “จิต” เป็นส่วนกำหนดการรู้ “ตัวตน” ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดชะตาชีวิตของสตรีชาวอินเดียมาโดยตลอด

2. สัจจะ (Truth)

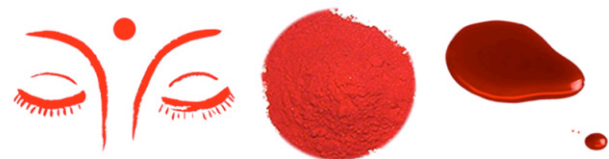
“สัจจะ” หรือในความหมายที่รับรู้กันโดยทั่วไปก็คือ “ความซื่อสัตย์” และการดำรงมั่นในความจริง เพราะความจริงจะเป็นส่วนเติมเต็มและสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองได้ การสร้าง “สัจจะ” กับผู้อื่นเพราะหวังเพียงการยอมรับ โดยไม่สามารถรักษา “สัจจะ” ที่ให้ไว้กับตนเองได้ทุกอย่างก็เปล่าประโยชน์

มหาตมา คานธี เป็นบุคคลสำคัญของโลกท่านหนึ่งที่ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ ของสัจจะและ ความซื่อสัตย์ ได้กล่าวเอาไว้ว่า “ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณมีความเชื่อมั่นอยู่ประการหนึ่ง นั่นก็คือ การเชื่อมั่นว่าโลกเรานี้สถิตสถาพรอยู่ได้ด้วยหลักธรรมประจำใจบางอย่าง บางประการและ

หลักธรรมประจำใจอันนี้ก็คือ สัจจะหรือความสัตย์นั่นเอง ” มหาตมา คานธี แสดง “สัจจะ” ออกมาในรูปแบบของความเชื่อมั่นตามวิถีปฏิบัติ การกระทำ และคำปฏิญญา ความซื่อสัตย์ที่เกิดขึ้นเป็นวิถีของจิตสำนึก ที่ควบคุมความคิด และการดำเนินชีวิตการเติบโตและถูกหล่อหลอมจากความเคร่งครัดในพรหมจารีต วัตรปฏิบัติและมีความเชื่ออย่างแรงกล้าในอารยะธรรมนั้น แต่เมื่อได้สัมผัสกับ อารยะธรรมใหม่เป็นธรรมดาที่ “ความใหม่” นำมาซึ่งความอยากรู้อยากลอง และไม่มียากเป็นตัวประหลาดของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นบทพิสูจน์ที่แสดงให้เห็นถึง “สัจจะ และ ความซื่อสัตย์” ที่ให้ไว้กับตนเองเท่านั้น ที่จะทำให้เราอดพ้นจากอุปสรรค และ สิ่งที่อยู่เหนือการควบคุมของเราได้

ตามความเชื่อเรื่อง “สัจจะ” ของท่านมหาตมา คานธี ท่านได้สร้างหลักปฏิบัติของการคิด และการดำเนินชีวิตหลักการหนึ่งที่มีพื้นฐานของ “สัจจะ” เป็นที่ตั้ง คือ สัตยาเคราะห์ โดยหลักการตามแนวทางของสัตยาเคราะห์นั้น คือ การต่อสู้บนรากฐานของความจริง หรือ สัจจะ เคารพความจริง การไม่ปกปิดความเท็จ หรือทำความจริงให้บิดเบือน ถ้าเมื่อใดเราพยายามที่จะทำให้อันใดลึกลับ ลุ่มหลงกับสิ่งที่ไม่เป็นจริง หรือสร้างความเชื่ออะไรบางอย่างที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ผลที่ตามมาในที่สุด คือ ความรุนแรงและการเบียดเบียนกัน

ประเพณีนิยม และจารีตปฏิบัติของสตรีชาวอินเดียในเรื่อง “สัจจะ” ของความรัก ความซื่อสัตย์นั้นหมายถึง การให้คำมั่นสัญญา รวมถึงการแสดงออกทางสัญลักษณ์ ที่มีสัญลักษณ์ของ “สัจจะ” ปรากฏอยู่ เป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวถึงการดำรงมั่นในความจริง

ภาพที่ 3 แสดงภาพของตำแหน่งที่ปรากฏ “ปินดี” บนหน้าผากของสตรีชาวอินเดียและ “สีแดง” หมายถึง เลือด ซึ่งเปรียบเสมือนน้ำหมึกแห่งคำมั่นสัญญา

ที่มา:

(<https://www.pinterest.com/pin/495396027743058776/>)

(<https://www.etsy.com/listing/243141067/chinese-brush-painting-dot-zen-universe>)

(<http://kingofwallpapers.com/blood/img-015.php?pic=/blood/blood-015.jpg>)

สัญลักษณ์ จุดแดง บินดี เป็นเสมือนสัญลักษณ์ระหว่างหนุ่มสาวที่ให้แก่ไว้ว่าจะซื่อสัตย์ รักมั่นคง และจะดูแลกันไปตลอดกาล ดังนั้นจุดจึงเป็นสีแดงดุจดั่งหยดเลือด เพราะเลือดเป็นน้ำหมึกสีแดงที่อยู่ในตัวของมนุษย์ และเป็นสิ่งที่ใช้หล่อเลี้ยงและเป็นพลังแห่งชีวิต ดังนั้นด้วยความหมายแฝงเชิงสัญลักษณ์ของสีแดงจึงเพิ่มความหนักแน่นลงไปในความหมายของจุดแดงบินดีนี้ยิ่งขึ้น

จุดแดงนี้ทำมาจากมูลวัวที่เผาและบดจนละเอียดแล้วผสมเข้ากับสีของรากไม้ มูลวัวไม่ถือว่าเป็นของสกปรกเพราะวัวเป็นพาหนะของพระคเริศ และกินพืชเป็นอาหาร ผงชนิดนี้มีชื่อเรียกว่า “ผงวิภู-ติ” (Daniel Smith, 1997: 18) ใช้แต้มให้กับหญิงสาวชาวอินเดียในวันแต่งงาน อีกนัยยะหนึ่งเสมือนเป็นการมีสัจจะต่อพระเป็นเจ้าคเริศ จึงเป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสัจจะกับมโนภาพของโลกศักดิ์สิทธิ์เป็นคำสัญญากับเทพเจ้า ทำให้เกิดความศรัทธาและเกรงกลัวในสิ่งที่มนุษย์ยึดเหนี่ยวภายในจิตใจ ซึ่งทำให้จุดแดงที่ทำจากมูลวัวเกิดคุณค่าทางจิตใจและเป็นสัญลักษณ์แห่งสัจจะอันศักดิ์สิทธิ์

ด้วยตำแหน่งกึ่งกลางดั่งกลางของจุดที่ถูกจัดวางแล้วแต่ก่อให้เกิดความหมาย “ระหว่าง” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อมโยง เกี่ยวเนื่อง ผูกพัน ซึ่งในบริบทนี้อาจจะให้ความหมายสัญลักษณ์แทนสัจจะ ส่วนคิ้วทั้งสองก็ทำหน้าที่สื่อความหมาย เป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผู้ใดผู้หนึ่ง ทำให้จุดแดงระหว่างกลางกลายเป็นความหมายที่ผูกโยง เหนี่ยวนำสิ่งแทนทั้งสองข้างนั้นไว้ ดังนั้นตำแหน่งของจุดแดงบินดี จำเป็นจะต้องมีการจัดวางไว้ตรงหว่างคิ้วทั้งสองด้วย จึงไม่ใช่ความบังเอิญหากแต่เป็นความตั้งใจที่จะขับสัญลักษณ์เชิงความหมายเช่นนี้

สัญลักษณ์จุดแดงบินดีนี้จะถูกแต้มไว้จนกว่าความเป็นสามีภรรยาจะขาดออกจากกัน นั่นคือการตายจากกันหรือการหย่าร้างที่มีศาลและคนในชุมชนรับรู้ ดังนั้นจึงเป็นเสมือนกับสัจจะ สัญญา ที่กระทำกับผู้หนึ่งไว้ สัญลักษณ์นี้จึงถูกติดในตำแหน่งที่ถูกการออกแบบและกำหนดไว้ นั่นคือกึ่งกลางหน้าผากระหว่างคิ้วทั้งสองข้าง ซึ่งเป็นตำแหน่งที่โดดเด่นที่สุดบนใบหน้ามนุษย์ ทำให้สัญลักษณ์นั้นมีความโดดเด่นขึ้นมาให้ตีความเชิงความหมาย ไม่ว่าจะมีความหมายของสีแดงแทนความผูกพันสัญลักษณ์ระหว่างชายและหญิง 1 คู่ (คิ้วทั้งสอง) หรือจุดแดงคืออานัติสัญลักษณ์ที่ให้สัจจะวาจาระหว่างมนุษย์กับเทพเจ้า หรือจุดแดงแทนหน้าที่ของตนเองในฐานะภรรยาที่อยู่ระหว่างครอบครัวและสามี

ซึ่งล้วนเป็นการแสดงความหมายในการให้สัญญา สัจจะ สิ่งยึดมั่น ไว้ทั้งสิ้น

แต่มีจุดสีแดงเล็กๆนี้ จึงเปรียบเสมือนสัญลักษณ์เครื่องราง เครื่องหมายที่บ่งบอกถึงความหมาย ความคิด ความรู้ คำสัญญา ที่ยิ่งใหญ่และหนักแน่นในใจของหญิงสาวชาวอินเดีย ทำให้เขาเหล่านั้นดำรงชีวิตข้ามเวลา ถึงแม้ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าใดก็ตาม แต่ความยึดมั่น สัญญาของสตรีเหล่านั้นก็ยังไม่เลือนหาย แต่กลายเป็นจุดเล็กๆเพียงจุดเดียวที่เก็บความลับนั้นไว้จวบจนปัจจุบัน

การแสดงออกทางสัญลักษณ์ ของสตรีชาวอินเดีย เป็นสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงความรักและความศรัทธาใน “ความซื่อสัตย์” ในขณะเดียวกัน ปรากฏการณ์นี้ เสมือนเป็นเครื่องมือเก็บรักษาจารีต ประเพณีเดิมเอาไว้ ผ่านการแสดงออกของสัญลักษณ์ ที่ถูกสร้างเป็นจารีตและวิถีปฏิบัติตามความเชื่อของชาวอินเดียตลอดมา

3. มโนภาพ (Imagination)

“มโนภาพ” หรืออีกนัยยะหนึ่งหมายถึง จินตนาการ มุมมองของความคิดที่ใช้การคาดการณ์ เพื่อการค้นหาความจริงหรือสิ่งใหม่ สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ตลอดจนความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล การใช้ “มโนภาพ” ไม่เพียงเพื่อการจินตนาการ แต่ยังหมายรวมถึง การตีความในสิ่งที่ค้นพบอีกด้วย

ในวัยเด็กมนุษย์สื่อสารกันด้วยภาษาเดียวกัน เรียนรู้กฎ และความสัมพันธ์จากสัญชาตญาณ ต่อมาเมื่อมนุษย์เรียนรู้ กฎของความสัมพันธ์ “ไวยากรณ์” ของภาษาจึงเกิดขึ้น นอกเหนือจาก ไวยากรณ์ของภาษาจะเป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจของคนในสังคมแล้วนั้น ความสัมพันธ์ระหว่าง ไวยากรณ์ของภาษา รูปแบบความคิด และจิตใจของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิด “มโนภาพ”

(ตีรณ มัชฌิมา, บ.ก. เรียบเรียง, 2550: 55)

อัลเบิร์ต ไอสไตน์ (อ้างใน ตีรณ มัชฌิมา, บ.ก. เรียบเรียง, 2550: 55-57) ได้กล่าวถึงเรื่องของภาษากลางของวิทยาศาสตร์ เอาไว้ว่า

ขั้นแรกของการก้าวไปสู่ภาษา ก็คือการเชื่อมสัญญาณเสียงอื่นที่สามารถสื่อสารกันได้ เข้ากับความประทับใจแห่งประสาทสัมผัส น่าจะเป็นไปได้ที่ สุดว่าสัตว์สังคมทั้งหลายสามารถสื่อสารกันได้ด้วยวิธีการพื้นฐานนี้ การพัฒนาขั้นสูงเกิดขึ้นเมื่อมีการนำสัญญาณเพิ่มเติมอื่นๆมาใช้และเป็นที่เข้าใจได้ ก่อให้

เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณอื่นๆเหล่านั้นที่สามารถกำหนดความประทับใจแห่งประสาทสัมผัส...

...กระบวนการความคิดเป็นอิสระโดยสิ้นเชิงจากภาษา ถ้าบุคคลนั้นเกิดมโนภาพ โดยไม่ต้องอาศัยการชี้แนะด้านคำพูดจากสภาพแวดล้อม ตัวอย่างเช่นความเป็นสากลของวิทยาศาสตร์ เกิดจากตัวแยกภาษาทางวิทยาศาสตร์ให้แตกต่างจากภาษาที่เราเข้าใจความหมายทั่วไป สิ่งทีวิทยาศาสตร์พยายามกระทำก็คือ ความเฉียบแหลม และความชัดเจนของมโนภาพ โดยถือเอาความสัมพันธ์ระหว่างกัน และการตอบสนองของข้อมูลทางประสาทสัมผัส เช่น ภาษาของเรขาคณิตแบบยูคลิด ,พีชคณิตที่ใช้มโนภาพโดยอิสระ และสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น เลขจำนวนเต็ม เส้นตรง จุด และเครื่องหมายที่กำหนดถึงการคำนวณพื้นฐาน เป็นการใช้อย่างสัมพันธ์ระหว่าง มโนภาพและข้อมูลทางประสาทสัมผัส สร้างการรับรู้ และการคำนวณจากการนับและการวัด...

“มโนภาพ” เป็นกระบวนการความคิดที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ในการสร้างมโนภาพนั้นขึ้นและใช้เป็นเครื่องมือเริ่มต้นในการสร้างสัมผัสความรู้สึก ที่ต้องผ่านการตีความจากทัศนคติ ขึ้นอยู่กับว่าเรามีทัศนคติในการคิด และมองเห็นสิ่งนั้นอย่างไร ภาพที่เลือกรางนั้นก็กระจำงชัดตามการเรีนรู้ ประสบการณ์ ความคิด ที่ใช้เป็นความสัมพันธ์ในการประกอบสิ่งที่เลือกรางของมโนภาพนั้นให้กลายเป็นจริงขึ้นมา

กรณีศึกษา จุดกลมบนผืนธงญี่ปุ่น : มโนภาพดวงตะวันแห่งสงครามกับจันทรภาพแห่งศาสนา

ภาพที่ 4 แสดงภาพของ “จุดแดง” ที่ปรากฏอยู่บนธงชาติของประเทศญี่ปุ่น
ที่มา:

(https://en.wikipedia.org/wiki/Rising_Sun_Flag#/media/File:Naval_Ensign_of_Japan.svg)

(https://en.wikipedia.org/wiki/Flag_of_Japan)

สัญลักษณ์ ดวงอาทิตย์เปล่งรัศมี 16 แฉก ปรากฏต่อสายตาชาวโลกครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2432 ในสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นภาพความทรงจำที่โหดร้ายและทารุณของทหารชาวญี่ปุ่น และในขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องหมายศูนย์รวมจิตใจอันฮึกเหิมของทหารญี่ปุ่นที่จะรบเพื่อชาติและพระจักรพรรดิ ด้วยสัญลักษณ์เดียวกันนี้สามารถสร้างภาพทั้งความเกรงกลัวและความศรัทธา สื่อสารทางมโนภาพได้ทั้งบวกและลบ ซึ่งถือได้ว่าเป็นวงกลมที่ทรงพลังภาพอย่างหนึ่งของโลกยุคสมัยใหม่

สัญลักษณ์ดวงอาทิตย์16แฉกนี้เกิดขึ้นก่อนรูปร่างวงกลมบนผืนผ้าขาว เพราะชาวญี่ปุ่นมีความเชื่อจักรพรรดิของตนเองสืบเชื้อสายมาจากสุริยเทวีอามาเทราสุ (เทพธิดาแห่งดวงอาทิตย์) ประกอบกับประเทศญี่ปุ่นเป็นดินแดนตะวันออกที่เห็นพระอาทิตย์เป็นประเทศแรกๆ ทำให้ความเชื่อเหล่านี้ถูกหล่อหลอมเป็นมโนภาพสัญลักษณ์ดวงอาทิตย์เพื่อใช้ในการสื่อความหมายที่มีอิทธิพลต่อชาวญี่ปุ่นเรื่อยมา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2542 รูปจุดแดงกลางผืนธงสีขาวถูกประกาศใช้แทนธงดวงอาทิตย์ เรียกว่า ฮิโนะมะรุ หรือวงกลมแห่งดวงตะวัน

รูปร่างวงกลมสีแดงบนผืนผ้าสีขาวที่เปลี่ยนผืนผ้ามิใช่ให้ความหมายเป็นเพียงดวงอาทิตย์อีกต่อไปธง-

ฮิโนะมะรุ ประกอบขึ้นใหม่ด้วยรูปร่าง 2 รูป คือวงกลมและสี่เหลี่ยม ซึ่งเป็นการลดรายละเอียดของรูปร่างลง แต่ความหมายในเชิงสัญลักษณ์กลับเพิ่มเป็นทวีคูณ เพราะธงจุดแดงนอกจากจะให้ความหมายความเป็นชาติญี่ปุ่น การสืบเชื้อสายจากเทพดวงอาทิตย์หรือดินแดนแห่งอาทิตย์อุทัยแล้วนั้น การทำให้รูปดวงอาทิตย์เหลือเพียงจุดกลมแดงซึ่งเป็นความเรียบง่าย ตรงไปตรงมานั้นเข้ากับมโนภาพแห่งปรัชญาพุทธศาสนานิกายเซ็น(Zen)

วงกลมแห่งดวงตะวัน จึงมีความหมายแฝงไปด้วยปริศนาธรรมแห่งเซน เปรียบเสมือนวงกลมเอ็นโซ(Enzo) ได้รับการขนานนามว่าเป็นวงกลมแห่งปัญญา ซึ่งเป็นวงกลมอีกวงหนึ่งที่มีชื่อเสียงแห่งปรัชญาเซน มีตัวอย่างการใช้วงกลมมากมายในพุทธศาสนา เช่น การเรียกคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า“ธรรมจักร”หรือ วงล้อแห่งความจริง เช่นต่อ ยอดคำสอนนี้ด้วยการวาดภาพวงกลมที่เรียกว่า“เอ็นโซ” ในการแสดงถึง จักรวาลและแง่มุมต่างๆ เพื่อฝึกความสงบของจิตใจ อีกทั้งภาพเอ็นโซทำหน้าที่เป็นข้อความหรือคำถามในสิ่งที่มองไม่เห็นได้จริง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นความเข้าใจที่ลึกแล้วคำพูดและภาพใดๆ ก็ไม่สามารถแสดงให้

เห็นความเป็นจริงได้อย่างสมบูรณ์ (John Daido Loori. 2007: 13)

ดังนั้น เอ็นโซ พุทธศิลป์อันศักดิ์สิทธิ์จึงเป็นการแสดง สิ่งที่เป็นเนื้อหาบรรยายอย่างตรงไปตรงมา มันช่วยเปลี่ยน ความเข้าใจของเราต่อตัวเองและจักรวาล มันทำให้สิ่งที่มอง ไม่เห็นมีรูปร่าง เพราะสิ่งที่ศาสนาจะสอนผ่านวงกลมคือ สิ่ง สมมุติเหล่านั้นอาจแทน "ช่องว่าง" แสดง "ความว่างเปล่า" หรือ "ความไม่มี" บางครั้งภาพเอ็นโซก็มักสื่อถึงดวงจันทร์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนการรู้แจ้ง แต่เป็นภาพสะท้อนของ พระจันทร์ในน้ำ เพื่อบอกเป็นนัยยะทางธรรมที่ว่า เป็นความ เปลา่ประโยชน์ที่จะค้นหาความรู้แจ้งจากภายนอกตนเอง (Shibayama Zenkei. 1969: 7) ดุจดั่งคำกล่าวที่ว่า **“รูปร่างคือความว่างเปล่า ความว่างเปลาคือรูปร่าง”** นั่นเอง

จุดแดงบนผืนธงญี่ปุ่นจึงเป็นมโนภาพที่ไขความหมาย ในเชิงสัญลักษณ์ได้แตกต่างออกไป อาจเป็นดวงตะวันที่ฉาย แสงแสดงอนุภาพแห่งพลังความเข้มแข็งของสงคราม หรือ อาจเป็นเส้นวงแห่งเอ็นโซจุดตั้งความร่มเย็นแห่งดวงจันทร์ ที่แทนมโนภาพให้กับสิ่งหนึ่ง แทน สิ่งที่ไม่ว่างเปล่า เพื่อไข ปริศนาธรรมไปสู่ความว่างเปล่า ในหลักแห่งปรัชญาศาสนา เช่น วงกลมจึงเป็นทั้งหมดและเป็นหนึ่งเดียวกันในแง่ของ มโนภาพที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความคิด ในแต่ละบุคคล ที่จะมองเห็น

จะเห็นได้ว่า การใช้ “มโนภาพ” เป็นเครื่องมือในการ สร้างหรือค้นหาความหมายนั้น ความแตกต่างของประสบการณ์ และการรับรู้ของตัวบุคคล หรือประสบการณ์ร่วมกันของสังคม รวมไปถึงองค์ประกอบของสภาวะที่แวดล้อมสิ่งที่เรากำลังจะ “จินตนาการ หรือตีความ” อยู่ นั้น เป็นตัวชี้วัด “การรับรู้” ของ เราที่ส่งผลทั้งในด้านบวก หรือด้านลบได้

4.ดุลยภาพ (Balance)

“ดุลยภาพ” หรือความสมดุล อาจเกิดจากองค์ ประกอบของที่เป็นส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น ดุลยภาพที่เกิดจาก เหตุและผล อะไรก็ตามที่ปรากฏ รูปแบบ ความคิด หรือแนวทางปฏิบัติที่มีส่วนผสมของความ สมดุลมักจะส่งผลให้เกิด “ความลงตัว” ของสิ่งๆนั้นเสมอ

ผลของ “ดุลยภาพ” จากกฎเกณฑ์ทางจริยธรรม ที่ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ ได้รับการค้นพบ และทดสอบไม่แตก ต่างไปจาก กฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ ความสมดุลที่เกิด จากความสอดคล้องกันระหว่างวิทยาศาสตร์ และศาสนา ดังเช่นการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ฟิสิกส์หลายๆทฤษฎีนั้น สอดคล้องกับการค้นพบของพระพุทธองค์

จิต (พุทธศาสนา) ความรู้ซึ่งเกิดจากปัญญา ในรูป แบบของความเป็นนามธรรมการค้นพบของพระพุทธเจ้า เรื่องของความจริงแท้ ของโลกและจักรวาล สิ่งนี้พระพุทธเจ้า ทรงตรัสรู้มาก่อนแล้วกว่า 2,000 ปี แต่พระพุทธองค์ทรงไม่ เปิดเผย เพราะทรงมองว่า สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่วิถีทางในการหลุด พ้น หนทางเดียวที่จะหลุดพ้นคือ มรรค มี 8 องค์ ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา และสติสัมปชัญญะ 4 เป็นหลัก

ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ซึ่งเกิดจากปัญญา ใน รูปแบบของความเป็นรูปธรรมการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ มาจากการตั้งสมมุติฐาน แล้วทดสอบจากประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ของมนุษย์ ซึ่งถ้านำหลักคำสอนของพระพุทธองค์ มาวิเคราะห์ ถือว่าผลสรุปทางวิทยาศาสตร์ เป็นเพียงเรื่อง สมมุติ ที่จิตมนุษย์ปรุงแต่งขึ้นนั่นเอง

กรณีศึกษา จุดแดง เรดดอท : ดุลยภาพแห่งจิตนา การกับความจริง

reddot design award

reddot design award
winner 2013

ภาพที่ 5 แสดงภาพของ “จุดแดง” หรือรูปร่าง วงกลม ลักษณะเป็นแถบสีแดงที่ปรากฏอยู่บนสัญลักษณ์ ของรางวัล Reddot Design Award

ที่มา:

(<http://en.red-dot.org/logos.html>)

(<http://www.wearlivingthings.com/blog/2015/3/27/voltasol-red-dot-award-product-design-2015>)

ปรากฏการณ์อีกหนึ่งจุดแดง หรือรูปร่างวงกลม ที่มีความสำคัญในโลกยุคหลังสมัยใหม่ รางวัล Reddot design award เป็นงานประกวดผลงานการออกแบบ ผลิตภัณฑ์, Graphics, โฆษณา ที่มีผู้ส่งผลงานเข้าประกวด มากที่สุดและมีอายุยาวนานที่สุดในโลก โดยเริ่มจัดงาน ประกวดครั้งแรกตั้งแต่ปี 1955หรือเมื่อกว่า50ปีที่ผ่านมา วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักออกแบบหรือ บริษัทต่างๆ คำนึงถึงเรื่องความสำคัญของการออกแบบ ไม่ว่าจะ เป็นทั้งงานแนวความคิดในการออกแบบ (Concept design) การออกแบบเพื่อลดการใช้พลังงานและเป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญ จากความคิดริเริ่ม จากกลุ่มนักออกแบบชาวเยอรมัน ที่จะสร้างมาตรฐานการ

ออกแบบที่มีแนวทางต่างไปจากอดีต และด้วยแนวคิดของ จุดแดงที่โดดเด่นและแตกต่าง

จุดแดง เรดดอท(Red dot) เกิดขึ้นท่ามกลาง สถานการณ์การเพิ่มขึ้นของประชากรโลกอย่างรวดเร็ว ซึ่งไม่ สัมพันธ์กับทรัพยากรโลกที่มี และกำลังจะหมดไป ตามการ คาดการณ์ของกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA)

“ ผลการคาดคะเนปัจจุบันแสดงการเพิ่มขึ้นต่อ เนื่องของประชากรในอนาคตอันใกล้ คาดว่าจำนวน ประชากรโลก ได้เพิ่มสูงกว่า 7 พันล้านคนในปี พ.ศ. 2551 โดยอัตราเติบโตของจำนวนประชากรโลกใน ปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 1.2% ต่อปี กองทุนประชากร แห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ได้คาดการณ์ว่า จำนวนประชากรโลกจะแตะหนึ่งหมื่นล้านคนในปี พ.ศ.2626 หรือในอีก 70 ปีข้างหน้า นักวิเคราะห์ บางคนตั้งคำถามว่า ประชากรโลกจะเติบโตได้ต่อไป หรือไม่ โดยอ้างแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ปริมาณอาหารโลก และทรัพยากรพลังงาน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ. 2555: 26)

ดังนั้นโครงการ จุดแดงReddot design award จึงเป็นองค์กรแรกๆที่มีความใส่ใจในการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ของนักออกแบบเพื่อความสมดุลของโลก โดยกำหนดเกณฑ์ การออกแบบที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะของ 3 เสา ซึ่งต่างไปจากเกณฑ์การออกแบบในอดีตที่จะให้คุณค่าเพียง ความคิดประดิษฐ์กรรม(Degree of innovation) และ การใช้งาน(Functionality) เท่านั้น ซึ่งในองค์กร เรดดอท ได้เพิ่มเติมในส่วนที่สามเพื่อให้การออกแบบมีความสมดุล สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลก คือ การคำนึงถึงการ ออกแบบที่ด้านประหยัดพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่ง แวดล้อม(Ecological compatibility)

แนวทางของเกณฑ์การตัดสินก็มีความสมดุลตาม หลักการขององค์กร ด้วยหลักเกณฑ์การตัดสินผลงานมี ทั้งหมด 9 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน (ตามที่กล่าวไว้ข้าง ต้น) ด้านละ 3 ข้อ ซึ่งเป็นความเท่าเทียมและสร้างกรอบ ความสมดุลให้กับแง่คิดในการออกแบบได้อย่างลงตัวอีก ด้วย โดยมีเกณฑ์ที่แบ่งไว้ดังต่อไปนี้ (อนัตตา อินทอักษร. 2554: 32)

ด้านความคิดประดิษฐ์กรรม

o Degree of innovation ระดับของความเป็น นวัตกรรม มีความใหม่อย่างน้อยแค่ไหนเมื่อเทียบกับ

สินค้าที่มีอยู่ในท้องตลาดปัจจุบัน (รวมถึงคุณภาพ)

o Formal quality รูปร่างหรือรูปทรงมีความเหมาะสมกับการใช้

o Symbolic and emotional content ความ สามารถในการออกแบบให้สอดคล้องกับสัญลักษณ์และความรู้สึก

ด้านประโยชน์ใช้สอย

o Ergonomics มีความเหมาะสมต่อกายภาพ หรือ การใช้งาน

o Self-explanatory quality สามารถสื่อสารกับผู้ ใช้งานได้เหมาะสม

o Durability ความเหมาะสมด้านวัสดุ ความคงทน ในการใช้งาน

ด้านประหยัดพลังงานและสิ่งแวดล้อม

o Functionality มีคุณประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน สังคม และสิ่งแวดล้อม

o Ecological compatibility ความสามารถในการ แข่งขันด้านการประหยัดพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่ง แวดล้อม

o Product periphery การคำนึงสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน เรดดอท ดีไซน์ อวอร์ด(Reddot design award) เป็นรางวัลที่ทำทลายความคิดสร้างสรรค์จากนัก ออกแบบทั่วโลกได้มากที่สุดรางวัลหนึ่ง และในขณะเดียวกัน ก็เป็นต้นแบบของการสร้างสมดุล ด้วยตรรกะของเหตุผลเข้ากับจินตนาการได้อย่างลงตัว และที่สำคัญคือความสมดุลนั้น สามารถเกิดขึ้นได้จริง ด้วยจุดเล็กๆ สีแดง ที่ใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการคิดและจุดจบด้วยการการันตีรางวัลอันทรงคุณค่า รางวัลเรดดอท ดีไซน์ อวอร์ด (Reddot design award)

การใช้ความสมดุล เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของ ความหมายทางสัญลักษณ์ เพราะในการให้ความหมายของ คนในสังคมแต่ละสังคมมีเกณฑ์ ข้อตกลง สิ่งที่ยากัด ส่วนที่เป็น ความคิดและจินตนาการต่างๆ จำเป็นจะต้องมีหลักของ ความสมดุลเพื่อให้เกิดบรรทัดฐานของการยอมรับในความ หมายทางสัญลักษณ์ที่ประกอบตัวขึ้น สิ่งนั้นก็ถูกยอมรับ และเมื่อเวลาผ่านไปหรือสังคมนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หาก สัญลักษณ์และความหมายไม่มีการปรับสมดุล สัญลักษณ์เหล่านั้น ก็จะถูกปฏิเสธ ไม่ถือปฏิบัติ ความหมายในสัญลักษณ์ก็จะ เสื่อมสลาย เหลือไว้เพียงรูปสัญลักษณ์ที่ไร้ความหมาย

สัญลักษณ์ทั้งสามจากกรณีศึกษาเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ใน วัฒนธรรมของมนุษย์ โดยรูปสัญลักษณ์กำลังแสดงออกถึง

ความเชื่อและความคิด การสื่อความหมายเหล่านั้นผ่านการตีความตามมิติทางวัฒนธรรมตั้งแต่ยุคอดีตมาจนถึงปัจจุบัน (ยุคอารยธรรม, ยุคหลังสมัยใหม่) โดยที่ส่งผ่านสัญลักษณ์ “รูปร่างกลม สีแดง”

บินดี เครื่องหมายของจารีตปฏิบัติ ที่กลายเป็นอารยธรรมไปในที่สุด สัมผัส คติ ความคิด ความเชื่อ ไว้ภายในสัญลักษณ์ รูปร่างกลมสีแดงบนหน้าผากสตรีชาวอินเดีย (ฮินดู) แสดงสัจจะของตัวตนไว้อย่างงดงาม

ธงชาติญี่ปุ่น เครื่องหมายของความเป็นชาติมหาอำนาจของเอเชีย บริบทที่แฝงปรัชญาแบบเซ็นไว้อย่างแยบยล ความเรียบง่ายที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อของสังคมที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

เรดดอก ดีไซน์ เครื่องหมายของความเชื่อในความสมดุลของโลกผ่านการออกแบบเพื่อช่วยประหยัดพลังงาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

รูปร่างวงกลมสีแดง ก็ยังคงรูปเดิมไม่เปลี่ยนแปลง หากแต่ความหมายที่มาจากความคิดของมนุษย์ในแต่ละวัฒนธรรม ที่ให้ไว้กับรูปร่างกลมสีแดงต่างหากที่ทำให้สังคมเหล่านั้นมีอารยธรรม ชนบประเพณี ความเชื่อ ในแบบอัตลักษณ์ของตนเอง ด้วยสิ่งนั่นเองจึงทำให้เราได้เรียนรู้ว่า “ในความเหมือนมีความต่างอยู่เสมอ” เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดในการมีวัฒนธรรม นั่นคือการให้ความหมายกับสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมร่วมของตนเองผ่าน ตัวตน: สัจจะ: มโนภาพ: คุณภาพ นั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. (2544). ศาสตร์แห่งสื่อวัฒนธรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร. (2545). สัญวิทยา โครงสร้างนิยม หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : วิชาษา.

ตีรณ มัชฌิมา (บ.ก. เรียบเรียง) อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ อัจฉริยะเอกของโลก กับการจับกระแสวิเคราะห์วิธีการเปลี่ยนแปลงของโลก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวธรรม.

พรศักดิ์ อูร์จชัยรัตน์ (แปล) (2551). ดินรู้สู้แสงสว่าง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล.

สมบัติ พลายน้อย. (2540). เทวนิยาย. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). ผลการคาดประมาณประชากรไทย พ.ศ. 2553-2583.

อนัดดา อินทอักษร. นิตยสารด้านพลังงาน Energy Saving ฉบับที่ 34 เดือน กันยายน 2554

H. Daniel Smith, M. Narasimhachary.(1997). Handbook Hindu Gods, Goddesses and Saints. Delhi: Sundeep Prakashan.

John Daido Loori. (2007). Enso. UK: Weatherhill Boston&London,

Shibayama Zenkei. (1969). Zenga No Enzo. Tokyo: Shunshusha.